

DE VLAAMSE MINISTER VAN MOBILITEIT EN OPENBARE WERKEN

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: - Ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van diverse besluiten over de rijopleiding en het rijexamen voor voertuigen van categorie B
- Definitieve goedkeuring

Samenvatting

Het besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het koninklijk besluit van 11 mei 2004 betreffende de voorwaarden voor erkenning van scholen voor het besturen van motorvoertuigen en het koninklijk besluit van 10 juli 2006 betreffende het rijbewijs voor voertuigen van categorie B, wat betreft de hervorming van de rijopleiding van 9 juni 2017 verplichtte begeleiders van kandidaat-bestuurders voor het rijbewijs categorie B om een vormingsmoment te volgen en voerde een oefenperiode in voor kandidaat-bestuurders van minstens negen maanden alvorens het praktijkexamen af te leggen.

Het arrest van de Raad van State van 12 maart 2020 met nummer 247.301 vernietigde dit besluit van de Vlaamse Regering omwille van bevoegdheidsoverschrijding. Voorliggend ontwerp voert de verplichting van het vormingsmoment opnieuw in en verlengt de minimale oefentermijn naar vijf maanden.

1 SITUERING

A. BELEIDSVELD/BELEIDSDOELSTELLING

Dit ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering heeft binnen het beleidsdomein Mobiliteit en Openbare Werken betrekking op het beleidsveld “weginfrastructuur en wegenbeleid”.

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

1. Eerste principiële goedkeuring:

Het bijgaande ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering werd aangepast aan het wetgevingstechnisch en taalkundig advies nr. 2021/277 van 25 juni 2021.

Het advies van de Inspectie van Financiën werd bekomen op 12 december 2022 en was gunstig. Het begrotingsakkoord is niet vereist.

De Vlaamse Regering verleende op 16 december 2022 haar eerste principiële goedkeuring aan het voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van diverse besluiten over de rijopleiding en het rijexamen voor voertuigen van categorie B (VR 2022 1612 DOC.1479/1BIS, VR 2022 1612 DOC.1479/2, VR 2022 1612 DOC.1479/3 en VR 2022 1612 DOC.1479/4).

Tevens werd de Vlaamse minister van Mobiliteit en Openbare Werken gelast om over het principiële goedgekeurde ontwerp advies in te winnen van de Mobiliteitsraad van Vlaanderen (hierna: MORA) en de Vlaamse Toezichtscommissie (hierna: VTC).

Ingevolge een arrest van het Grondwettelijk Hof (arrest nr. 26/2023 van 16 februari 2023) – waarin het Hof heeft geoordeeld dat op heden niet is voldaan aan een aantal procedureregels zodat de VTC, vooralsnog, niet kan worden beschouwd als een bevoegde toezichthoudende autoriteit – en tot de VTC als een bevoegde toezichthoudende autoriteit kan worden beschouwd, impliceert de beslissing van de Vlaamse Regering waarbij de Vlaamse minister van Mobiliteit en Openbare Werken is gelast een advies van de VTC in te winnen, ook de bevoegdheid om een advies van de GBA in te winnen over de door de Vlaamse Regering laatst goedgekeurde versie van het betreffende ontwerp.

Naar aanleiding van voormeld arrest werd de GBA dus gevraagd een advies te willen verlenen.

2. Advies van de MORA:

De MORA heeft zijn advies gegeven op 13 januari 2023.

Voor de verdere bespreking van het MORA-advies kan verwezen worden naar punt 2 van het luik 'vorige beslissingen en adviezen' zoals opgenomen in de nota aan de Vlaamse Regering bij de tweede principiële goedkeuring (VR 2023 2605 DOC.0623/1).

3. Advies van de GBA:

De GBA heeft op de zitting van 27 april 2023 beslist om voor het voorgelegde ontwerp te verwijzen naar het standaardadvies nr. 65/2023 van 24 maart 2023 betreffende de redactie van normatieve teksten. Per mail van 2 mei 2023 werd hier kennis van genomen.

Voor de verdere bespreking van het GBA-advies kan verwezen worden naar punt 3 van het luik 'vorige beslissingen en adviezen' zoals opgenomen in de nota aan de Vlaamse Regering bij de tweede principiële goedkeuring (VR 2023 2605 DOC.0623/1).

4. Tweede principiële goedkeuring:

De Vlaamse Regering verleende op 26 mei 2023 haar tweede principiële goedkeuring aan het ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van diverse besluiten over de rijopleiding en het rijexamen voor voertuigen van categorie B (VR 2023 2605 DOC.0623/1, VR 2023 2605 DOC.0623/2, VR 2023 2605 DOC.0623/3 en VR 2023 2605 DOC.0623/4).

Tevens werd de Vlaamse minister van Mobiliteit en Openbare Werken gelast om over het (opnieuw principiële goedgekeurde) ontwerp advies van de Raad van State in te winnen.

Het advies van de Raad van State wordt hieronder besproken.

5. Advies van de Raad van State:

De Raad van State bracht op 4 juli 2023 advies nr. 73.759/3 uit.

Aan de bemerkingen en suggesties van de Raad van State wordt tegemoetgekomen, behoudens wat betreft randnummer 7.1. in het advies.

De rijsschool en de instructeur die erkend is om het vormingsmoment te geven buiten een rijsschool om, moeten overeenkomstig het ontworpen artikel 9/4 van het koninklijk besluit van 10 juli 2006 de instructies van de minister of zijn gemachtigde naleven. De Raad van State stelt dat die instructies geen verordenende draagwijdte mogen hebben. Een delegatie aan een minister kan volgens de Raad van State immers enkel betrekking hebben op bijkomstige of detailmatige aangelegenheden en de toekenning van regelgevende bevoegdheid aan een ambtenaar kan enkel worden aanvaard wanneer het gaat om maatregelen die een beperkte en technische draagwijdte hebben. De Raad van State geeft aan dat de ontworpen bepaling op een algemene wijze geformuleerd is, zodat geenszins is gewaarborgd dat aan deze vereiste zou zijn voldaan. Aangezien richtlijnen de technische en praktische concretisering van de regels van het ontwerp van besluit uitmaken, is de draagwijdte van de delegatie opgenomen in het ontworpen artikel 9/4 van het koninklijk besluit van 10 juli 2006 duidelijk.

2 INHOUD

A. ALGEMENE TOELICHTING

Voor een nadere toelichting kan verwezen worden naar de nota aan de Vlaamse Regering bij de tweede principiële goedkeuring (VR 2023 2605 DOC.0623/1).

B. TOELICHTING BIJ DE ARTIKELEN

Voor een artikelsgewijze toelichting van de artikelen 1 tot en met 23 van het ontwerp van besluit kan verwezen worden naar de artikelsgewijze toelichting zoals opgenomen in de nota aan de Vlaamse Regering bij de tweede principiële goedkeuring (VR 2023 2605 DOC.0623/1), behoudens voor wat betreft onderstaande artikelen (aanpassingen of verduidelijkingen naar aanleiding van het advies van de Raad van State):

Artikel 8

Deze bepaling voert een hoofdstuk in dat de opleidingen regelt van de instructeurs die het vormingsmoment geven aan begeleiders van kandidaten voor het rijbewijs B.

Om het vormingsmoment te mogen geven, dient de instructeur de (basis)opleiding te hebben gevolgd voor instructeurs die het vormingsmoment geven.

De opleiding online lesgeven dient, zoals hiervoor aangegeven in de toelichting bij artikel 5, te worden gevolgd door instructeurs die het vormingsmoment online/op digitale wijze wensen te geven aan begeleiders.

Enkel instructeurs die over een geldig beroepsbekwaamheidsbrevet II of III beschikken, worden toegelaten tot voormelde opleidingen.

De opleidingen - dus zowel de (basis)opleiding om het vormingsmoment te geven als de opleiding online lesgeven - worden georganiseerd door organisaties van nationale en internationale experts. Het gaat om dezelfde organisaties die thans reeds de opleidingen voor het leidend en onderwijzend personeel van de rijsscholen verstrekken bedoeld in artikel 14 van het koninklijk besluit van 11 mei

2004. Het betreft de organisaties bedoeld in artikel 1, §3, van het ministerieel besluit van 30 januari 2006 tot bepaling van de leerstof van de jaarlijkse opleiding voor het leidend en onderwijzend personeel van de rijsscholen bedoeld in artikel 14 van het koninklijk besluit van 11 mei 2004. Deze organisaties worden dan ook op dezelfde wijze omschreven als in artikel 1, §3, van het voormelde ministerieel besluit. Het begrip 'organisaties van nationale en internationale experts' is een open begrip dat niet begrensd is tot een limitatief aantal bepaalde organisaties zodat elkeen die over dezelfde expertise beschikt de opleidingen kan aanbieden.

Het geven van voormelde opleidingen is onderworpen aan een aantal voorwaarden.

Minstens drie werkdagen voordat elk van de voormelde opleidingen wordt gegeven, bezorgen de organisatoren van de voormelde opleidingen gegevens omtrent de geplande opleidingen aan het Departement Mobiliteit en Openbare Werken.

Als de voormelde opleidingen online worden gegeven, moeten deze opleidingen live gegeven worden via een digitaal platform. Hierbij moeten alle deelnemers gedurende de volledige opleiding steeds visueel zichtbaar zijn voor de lesgever van de opleiding en voor de andere deelnemers. Voorts moeten de deelnemers kunnen communiceren met de lesgever alsook met elkaar. Tot slot moeten er actieve werkvormen worden gebruikt tijdens de online opleiding en moet het digitaal platform dit kunnen bewerkstelligen. Met de actieve werkvormen wordt ingespeeld op verschillende manieren van leren van de deelnemers en heeft als doel om de opleiding zo praktisch mogelijk te maken voor de doelgroep. Actieve werkvormen beogen om de deelnemer actief te houden en uit te dagen, wat de concentratie en betrokkenheid bij de leerstof bevordert met als doel om de leeractiviteit te verhogen en de kennisretentie te bevorderen. Voorbeelden hiervan zijn:

- een video met info aan de deelnemer laten zien en vervolgens de deelnemer vragen laten beantwoorden over deze video;
- een spel voorzien, waarbij een deelnemer via een "game" wordt uitgedaagd om de leerstof toe te passen;
- je laat deelnemers informatie online opzoeken over een bepaald onderwerp;
- via een quiz polsen naar de kennis van de deelnemer;
- deelnemers opdrachten laten uitvoeren;
- deelnemers bepaalde dingen laten aanduiden op een foto;
- ...

De voormelde opleidingen kunnen slechts georganiseerd worden voor groepen van maximaal twintig deelnemers per opleidingssessie. Zodoende kunnen deelnemers zich persoonlijk aangesproken voelen en kan maximale zelfreflectie gestimuleerd worden. Bij meer dan twintig deelnemers is de kans groter dat deelnemers niet betrokken zijn bij de opleiding en uit het blikveld van de lesgever blijven.

Het programma en het draaiboek van de (basis)opleiding voor instructeurs die het vormingsmoment geven, moeten minstens voldoen aan de inhoud van bijlage 1 bij het ontwerp en dienen tweejaarlijks goedgekeurd te worden door het Departement Mobiliteit en Openbare Werken.

Na afloop van de (basis)opleiding voor instructeurs die het vormingsmoment geven en van de opleiding online lesgeven, levert de organisator van de voormelde opleidingen een getuigschrift af aan de instructeurs die de opleidingen volledig hebben gevolgd.

Het model van het getuigschrift zal nog bij ministerieel besluit worden vastgesteld. In het ontwerp van besluit is opgenomen welke gegevens hierop vermeld moeten worden.

De schorsing of intrekking van de instructietoelating heeft van rechtswege de schorsing respectievelijk de intrekking van het getuigschrift tot gevolg.

De organisator van de (basis)opleiding voor instructeurs die het vormingsmoment geven en van de opleiding online lesgeven moet op digitale wijze informatie bezorgen aan het Departement Mobiliteit en Openbare Werken conform de regels zoals door het Departement bepaald. De organisator moet binnen de vijf werkdagen na afloop van elk van de opleidingen aan het Departement Mobiliteit en Openbare Werken meedelen aan welke instructeurs welke opleiding werd gegeven en dus aan wie de organisator een getuigschrift voor welke opleiding afleverde. Deze informatie wordt door het Departement Mobiliteit en Openbare Werken bewaard in een gegevensbank (zie infra in de toelichting bij artikel 16).

De voormelde opleidingen duren elk minstens zeven uur. In het jaar dat de instructeurs het getuigschrift/de getuigschriften voor de opleiding(en), vermeld in het ontworpen artikel 38bis, 1° en 2°, van het koninklijk besluit van 11 mei 2004, behalen, zijn ze per opleiding vrijgesteld van zeven uur voor het volgen van de periodieke vorming bedoeld in artikel 14, §1, tweede lid, van het koninklijk besluit van 11 mei 2004 betreffende de voorwaarden voor erkenning van scholen voor het besturen van motorvoertuigen. Een instructeur die beide voormelde opleidingen volgde in hetzelfde jaar, zal bijgevolg vrijgesteld zijn voor veertien uur.

Artikel 21

Deze bepaling regelt het toepassingsgebied in de tijd van de verplichting voor de begeleider om het vormingsmoment te volgen.

Het eerste lid voorziet erin dat de verplichting tot het volgen van het vormingsmoment geldt voor de begeleiders van kandidaat-bestuurders waarvan het voorlopig rijbewijs met begeleider, dat geldig is voor 36 maanden of 12 maanden, uitgereikt werd vanaf 1 maart 2024.

Kandidaat-bestuurders waarvan het voorlopig rijbewijs met begeleider uitgereikt werd voor 1 maart 2024 vallen dus niet onder het toepassingsgebied van het verplichte vormingsmoment.

Deze bepaling met eerbiedigende werking is noodzakelijk teneinde de rechtszekerheid en de voorzienbaarheid van de regeling te verzekeren en geen twijfel te laten bestaan over het ogenblik waarop kandidaat-bestuurders onderworpen zijn aan de hervormde rijopleiding. Zo wordt vermeden dat kandidaat-bestuurders die reeds hun rijopleiding hebben aangevat voor 1 maart 2024 plots geconfronteerd zouden worden met gewijzigde regels. Kandidaat-bestuurders die hun voorlopig rijbewijs hebben verkregen voor deze datum kunnen hun rijopleiding dus afwerken volgens de oude regels.

Het tweede lid van de ontworpen bepaling regelt de situatie waarbij een kandidaat-bestuurder een voorlopig rijbewijs heeft bekomen vóór 1 maart 2024 maar vanaf 1 maart 2024 een vervanging of duplicaat van het voorlopig rijbewijs verkrijgt in toepassing van artikel 50, §3 van het koninklijk besluit van 23 maart 1998. Het gaat om de volgende gevallen:

- 1° verlies of diefstal;
- 2° beschadiging, onleesbaarheid of tenietgaan;
- 3° als de foto niet meer gelijkend is;
- 4° verandering van begeleider.

In deze gevallen zal de kandidaat-bestuurder – hoewel hij strikt genomen een nieuw voorlopig rijbewijs ontvangt vanaf 1 maart 2024 – zijn rijopleiding kunnen verderzetten volgens de oude regels. Het gaat immers om een verderzetting van de vóór deze datum aangevatte rijopleiding.

Indien een kandidaat-bestuurder evenwel een voorlopig rijbewijs met begeleider heeft bekomen vóór 1 maart 2024 en na deze datum een voorlopig rijbewijs verkrijgt zonder begeleider of omgekeerd, zal de regelgeving van toepassing zijn die geldt op het ogenblik van het verkrijgen van het nieuwe voorlopig rijbewijs. In dat geval gaat het immers niet om een vervanging of duplicaat in

toepassing van artikel 50, §3 van het koninklijk besluit van 23 maart 1998, maar om een nieuw voorlopig rijbewijs.

Tot slot wordt in het derde lid verduidelijkt dat de vereiste inzake het vormingsmoment overeenkomstig het ontworpen artikel 8/1, §2 tot §5, van het koninklijk besluit van 10 juli 2006 beoordeeld wordt als toegangsvoorwaarde voor het praktische examen in het Vlaamse Gewest.

Vermits het om een toegangsvoorwaarde gaat voor het praktisch examen in het Vlaamse Gewest, geldt de regeling vanuit territoriaal oogpunt dus zonder onderscheid voor elkeen die het praktische examen aflegt in het Vlaamse Gewest en dit ongeacht of het voorlopig rijbewijs werd afgeleverd door een Vlaamse, Waalse of Brusselse gemeente.

De vereiste inzake het vormingsmoment geldt enkel voor de kandidaat-bestuurders ten aanzien van wie vanaf 1 maart 2024 een (nieuw) voorlopig rijbewijs met begeleider wordt afgeleverd. Kandidaat-bestuurders aan wie voordien een voorlopig rijbewijs met begeleider werd afgeleverd zullen dus toegelaten worden tot het praktisch examen in het Vlaamse Gewest zonder dat voldaan moet zijn aan de vereiste inzake het vormingsmoment van de begeleider.

3 BESTUURLIJKE IMPACT

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

Op dit vlak zijn geen wijzigingen ten opzichte van de nota waaraan de Vlaamse Regering op 16 december 2022 haar principiële goedkeuring verleende (VR 2022 1612 DOC.1479/1BIS).

B. ESR-TOETS

Op dit vlak zijn geen wijzigingen ten opzichte van de nota waaraan de Vlaamse Regering op 16 december 2022 haar principiële goedkeuring verleende (VR 2022 1612 DOC.1479/1BIS).

C. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

Op dit vlak zijn geen wijzigingen ten opzichte van de nota waaraan de Vlaamse Regering op 16 december 2022 haar principiële goedkeuring verleende (VR 2022 1612 DOC.1479/1BIS).

D. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

Op dit vlak zijn geen wijzigingen ten opzichte van de nota waaraan de Vlaamse Regering op 16 december 2022 haar principiële goedkeuring verleende (VR 2022 1612 DOC.1479/1BIS).

4 VERDER TRAJECT

Na de definitieve goedkeuring zal het besluit in extenso in het Belgisch Staatsblad worden gepubliceerd.

5 VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

- 1° haar definitieve goedkeuring te geven aan het bijgaande ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van diverse besluiten over de rijopleiding en het rijexamen voor voertuigen van categorie B;
- 2° de Vlaamse minister van Mobiliteit en Openbare Werken te gelasten het voormelde besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van diverse besluiten over de rijopleiding en het rijexamen voor voertuigen van categorie B in extenso te laten publiceren in het Belgisch Staatsblad.

De Vlaamse minister van Mobiliteit en Openbare Werken,

Lydia PEETERS

Bijlagen:

- het definitief goed te keuren ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van diverse besluiten over de rijopleiding en het rijexamen voor voertuigen van categorie B;
- de 2 bijlagen bij het ontwerp van besluit;
- het advies van de Raad van State dd. 04/07/2023.